

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRINING

BUYRUG‘I

20 22 yil “ 26 ”сентябрь

№ 263

Toshkent sh.

**Бирламчи тиббий-санитария ёрдами
муассасаларида фаолият юритаётган “тиббиёт бригадалар”и
фаолиятини баҳолаш тартиби ва Низомини тасдиқлаш тўғрисида**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 12 ноябрдаги “Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари фаолиятига мутлақо янги механизмларни жорий қилиш ва соғлиқни сақлаш тизимида олиб борилаётган ислохотлар самарадорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПФ - 6110 сонли фармони, “Соғлиқни сақлаш тизимини ташкил этишнинг янги модели ва Давлат тиббий суғуртаси механизмларини Сирдарё вилоятида жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПҚ-4890-сонли ва 2022 йил 25-апрелдаги “Бирламчи тиббий-санитария ёрдамини аҳолига яқинлаштириш ва тиббий хизматлар самарадорлигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-215-сонли қарорлари ижросини таъминлаш, бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари фаолиятига янги моделни жорий қилиш мақсадида буюраман:

1. Қуйидагилар:

Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида тиббиёт бригадалари фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги Низоми 1-иловага;

тиббиёт бригадасининг оилавий шифокори тўғрисидаги Низом 2-иловага;

тиббиёт бригадасининг умумий амалиёт ҳамшираси тўғрисидаги Низом 3-иловага;

тиббиёт бригадасининг оила (патронаж) ҳамшираси тўғрисидаги Низом 4-иловага;

тиббиёт бригадасининг дояси тўғрисидаги Низом 5-иловага;

шифокор олди кўрик хонаси фаолиятини ташкиллаштириш тартиби 6-иловага;

Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида ҳомиладор, туғадиган ва туққан аёлларга антенатал парваришни олиб бориш тартиби 7-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири, Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш бош бошқармаси ва вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармалари бошлиқларига:

бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида тиббий бригадаларга штатларнинг тасдиқланган штат меъёрларига мос ҳолда тўлиқ ажратилишининг назорати;

тиббий бригада аъзоларининг ўзаро вазифалар тақсимоти ва уларни фаолиятини мазкур буйруқ билан тасдиқланган Низомлар асосида ташкил этилиши;

тиббиёт муассасаларида қурилиш, реконструкция ишларини амалга оширишда шифокор олди кўрик хоналарини ташкиллаштиришга алоҳида аҳамият қаратиш;

шифокор олди кўрик хоналарининг тасдиқланган Низомга асосан фаолиятини таъминлаш вазифалари юклансин.

2. Даволаш-профилактика ёрдамини ташкиллаштириш бош бошқармаси (У.Рискиев), Оналик ва болалаикни муҳофаза қилиш бошқармаси (С.Убайдуллаева) тиббиёт бригадаларининг тизимли фаолиятини ташкил этиш бўйича ҳудудларда амалий семинарлар орқали раҳбарлар ва тиббиёт ходимларига тизимли ва амалий ёрдам кўрсатилишини таъминласин.

3. Молия бош бошқармаси (С.Максудов) ҳудудларда бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари, шу жумладан тиббиёт бригадалари учун тегишли штатларни тўлиқ ажратилишини назоратга олсин.

4. IT-med директори (А.Ҳакимов) бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари фаолиятини тўлиқ рақамлаштириш ишларини жадаллаштирсин,

Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири, Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш бош бошқармаси ва вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармалари бошлиқлари билан биргаликда муассасаларда электрон тизимларни амалиётга жорий этиш учун тегишли шарт шароитлар яратишни,

тиббий ходимлар компьютер саводхонлигини ошириш бўйича семинар ва машҳулотлар ўтказилишини ташкиллаштирсин..

5. Мазкур буйруқ ижросининг назорати Соғлиқни сақлаш вазирининг биринчи ўринбосари А.Иноятов зиммасига юклансин.

Вазир

Б.Мусаев

Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида тиббиёт бригадалари фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги НИЗОМ

I. Умумий қоидалар

1. Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида “тиббиёт бригадалар” фаолиятини ташкил этиш низоми (Кейинчалик - Низом) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 12 ноябрдаги “Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари фаолиятига мутлақо янги механизмларни жорий қилиш ва соғлиқни сақлаш тизимида олиб борилаётган ислохотлар самарадорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПФ-6110-сонли Фармони ҳамда 2022 йил 25-апрелдаги “Бирламчи тиббий-санитария ёрдамини аҳолига яқинлаштириш ва тиббий хизматлар самарадорлигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ги ПҚ-215-сонли қарорларига мувофиқ ишлаб чиқилган.

2. Низом бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида ташкил этилган “тиббиёт бригадалар” вазифалари, ҳуқуқ ва мажбуриятларини, шунингдек, уларнинг фаолиятини ташкил этиш тартибини белгилайди.

3. Тиббиёт бригадаси – аҳолига бирламчи тиббий-санитария ёрдамини кўрсатувчи бирламчи тиббиёт мутахассислари гуруҳи бўлиб, ҳар 2000 аҳолига 1 та бригада ҳисобидан ташкил этилади.

Тиббиёт бригадаси таркиби оила шифокори, умумий амалиёт ҳамшираси ва оила (патронаж) ҳамширалари, даядан иборат бўлади.

4. Тиббиёт бригадаси аъзолари ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги буйруқ ва йўриқномалари, тегишли Соғлиқни сақлаш ҳудудий органлари, туман/шаҳар тиббиёт бирлашмаси ва даволашпрофилактика муассасаси раҳбарининг буйруқ ва кўрсатмалари, шунингдек мазкур Низомга кўра амалга оширади.

5. Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан бирламчи тиббий-санитария ёрдами тизимидаги устувор вазифалар, аҳолининг касалланиш ҳолати, таркиби ва асоратларидан келиб чиқиб, унинг таркибига ҳамда белгиланган вазифа ва мажбуриятларига тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиши мумкин.

II. Тиббиёт бригадаларининг асосий вазифалари

6. Қуйидагилар “тиббиёт бригада”ларининг асосий вазифалари ҳисобланади: бириктирилган аҳолига энг кўп учрайдиган касалликлар профилактикаси, даволаш, реабилитацияси бўйича тиббий хизмат кўрсатиш;

аҳоли орасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш комплекс тадбирларини амалга ошириш, бунда аҳолида шахсий ва жамоат гигиенасига риоя қилиш, тўғри овқатланиш тамойилларига риоя қилиш, жисмоний фаолликни қўллаб-қувватлаш, зарарли одатларга қарши курашиш, кун тартибини тўғри ташкил этиш, дори

дармонлардан оқилона фойдаланиш бўйича кўникмаларни ҳосил қилиш ва ривожлантириш;

аҳоли орасида касалликларни эрта анқилаш мақсадида мақсадли профилактик кўриклар, скрининг дастурларини амалга ошириш.

сурункали касалликларга чалинган аҳолининг диспансер кўриклари ва эҳтиёжманд аҳолининг патронаж назоратини ташкиллаштириш ва амалга ошириш;

оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилиш, исталмаган ҳомиладорликнинг олдини олиш, оилани оқилона режалаштириш, аёлларни ҳомиладорлик даврида ва туғруқдан кейинги назоратини ташкиллаштириш ва амалга ошириш;

кўкрак сути билан озиқлантиришни тарғиб қилиш, болани жисмоний ва психомотор ўсиб-ривожланишини назорат қилиш, болани парвариш қилиш, чиниқтириш ва тўғри овқатлантириш ва билан индивидуал ишлаш;

санитария-гигиена ва эпидемияга қарши чора-тадбирлар мажмуини ташкил қилиш ва ўтказиш: профилактик эмлашлар, бириктирилган ҳудуд ва уй хўжаликларидаги санитария ҳолатини умумий назорат қилиш, юқумли касалликлар ўчоқларида ўзаро алоқада бўлганлар орасида обсервация тадбирлари, шунингдек бириктирилган аҳолини хавфли эпидемик вазиятлар ҳақида огоҳлантириш;

стандартларга мувофиқ ва ўзида мавжуд бўлган жиҳозлар воситасида мижознинг ҳаётига хавф солган ҳолатларда шифохонагача бирламчи тиббий ёрдами кўрсатиш;

касаллик ўта оғир ва нотипик равишда кечаётган ҳолатларда ўз вақтида тиббий маслаҳат берилишини ташкиллаштириш, беморнинг саломатлик кўрсаткичларига асосланиб стационар, ихтисослашган тиббиёт муассасаларига йўлланма бериш ва ётқизиш;

ижтимоий ёрдам хизматчилари билан биргаликда тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатишда иштирок этиш, ёлғизлар, ўзгалар парваришига муҳтож кексалар, ногиронлар саломатлигини алоҳида назорат қилиш;

ўтқир ва сурункали касалликлар, жароҳат ва ҳомиладорлик (туғруқ) билан боғлиқ ҳолатларда вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик экспертизасини ўтказиш, меҳнатга лаёқатсизликнинг турғун ҳолатларида тиббий ижтимоий эксперт комиссияларига ўз вақтида йўллаш;

инфекциялар, касалликлар, захарланиш ва фавқулодда ҳолатлар юзага келганида улар тўғрисида раҳбарият ва санитария-эпидемиология осойишталигини таъминлаш органларига ўз вақтида хабар бериш;

муассаса томонидан берилган дори дармонлар, витамин препаратларини ўрнатилган тартибга ва кўрсатмаларга асосан аҳолига тарқатиш;

тасдиқланган тиббий ҳисоб ва ҳисобот ҳужжатларини юритиш;

ўз ваколати доирасида ҳамкор ташкилотлар билан фаолият олиб бориш, тегишли тадбирларда қатнашиш.

III. Тиббиёт бригадалари фаолиятини ташкил этиш

7. Тасдиқланган штат меъёрларига мувофиқ, 2000 нафар аҳолига 1 нафар оила шифокори, 1 нафар умумий амалиёт ҳамшираси, 2 нафар оила (патронаж) ҳамширалари ва 0,5 нисбатда доя ажратилади.

Аҳолиси 2000 нафаргача бўлган муассасаларда ҳам тегишли равишда 1 та тиббий бригада ташкил этилади.

Тиббиёт бригадасига бириктирилган аҳоли сони қатъий равишда 2000 нафар бўлиши талаб этилмайди, ҳудуднинг компактлигини инобатга олган ҳолда ва аҳолига

кулайлик яратиш мақсадида уларнинг сони нисбатан камроқ ёки кўпроқ бўлиши мумкин.

Шунингдек, ҳудуднинг жойлашуви ва оила шифокори вақант бўлган ҳудудларда аҳоли сонидан келиб чиқиб, бригаданинг оила шифокорига юкмасига кўра меҳнатига ҳақ тўланади ҳамда қўшимча ҳамшира бириктириб берилади.

Тиббиёт бригадасига аҳолини бириктириш учун ҳар бир муассаса раҳбари бириктирилган маҳалла фуқаролар йиғини аҳолиси сонидан, жойлашувидан келиб чиқиб, хизмат доирасидаги ҳудудни компакт участкаларга ажратади, тасдиқлайди ва тиббиёт бригадаларига тақсимлаб беради.

8. Тиббиёт бригадаларининг аъзолари ва уларга бириктирилган ҳудудлар ҳамда тиббиёт бригадасининг иш жадвали тўғрисида аҳолига маълумот бериб борилади.

9. Оилавий шифокор тиббиёт бригаданинг бошлиғи этиб ҳисобланади ва тиббиёт бригадасининг функционал вазифаларидан келиб чиқиб,

йил давомида амалга оширилиши лозим бўлган режаларни белгилайди;

барча аъзолар билан биргаликда йўналишларни аниқлаб олиб, бригаданинг ойлик ва ҳафталик амалий тармоқ режаларини тузади ва уларнинг ижросини назорат қилади;

режага мувофиқ қабуллар ҳамда уйда кўрикларнинг ташкиллаштирилиши;

шифокор олди кўрик хонасида профилактик кўриклар, скрининг дастурлар ва бошқа профилактик-диспансеризация тадбирларининг олиб борилиши;

асосий вазифаларни ҳамкор ташкилотларни жалб этган ҳолда амалга ошириш;

амалга оширилган ишлар таҳлили, аҳолининг саломатлик ҳолатини баҳолаш, статистик ҳисоботларни шакллантириш каби вазифаларни бажаради.

10. Оилавий шифокор вақант бўлган ҳолатларда ҳам штат меъёрларида белгиланганига кўра ўрта тиббиёт ходимларининг тўлиқ фаолияти орқали тиббий бригада фаолияти таъминланади, бунда умумий амалиёт ҳамшираси лидерлик қилади.

11. Тиббиёт бригадаси ва унинг ҳар бир аъзоси фаолиятини тўғри ташкиллаштириш, уларнинг функционал вазифаларини тўлиқ бажарилишини таъминлаш мақсадида шифокор учун қабул хонаси, шифокор олди кўрик хонаси ажратилиши ва ўрнатилган тартибга мувофиқ тегишли асбоб-ускуналар билан жиҳозланиши, оила ҳамширалари эса тегишли асбоб ускуналар жамланмаси бўлган патронаж сумкалари билан таъминланиши керак.

12. Оила (патронаж) ҳамширалари фаолиятини тўғри ташкил этиш, уларнинг хонадондаги патронаж вазифаларини бажарганидан кейин тиббий ҳисоб ҳужжатларига маълумотларни киритиш, кундалик режаларни тузиш ва амалга оширган ишлар ҳисоботларини расмийлаштириш учун муассаса раҳбари томонидан ҳамширалар учун шароити яратилиши, яъни махсус стол-стул, компьютер техникаси билан жиҳозланган ҳамширалар хонасини ажратилиши мақсадга мувофиқ.

Ушбу хона ҳамширалар ўз устида ишлаши, касбий малакасини ошириш учун тегишли адабиёт ва муляжлар билан таъминланиши айтиш мумкин бўлади.

IV. Тиббиёт бригадасининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

13. Тиббиёт бригадаси қуйидаги ҳуқуқларга эга:

муассаса раҳбари, юқори турувчи соғлиқни сақлаш бошқарув органлари ва бошқа манфаатдор идораларга бириктирилган аҳолига тиббий-санитария ёрдам кўрсатишни янада такомиллаштириш ва яхшилаш бўйича таклифлар киритиш;

ўз йўналиши бўйича илмий-амалий конференциялар, семинарларда иштирок этиш, мақсад ва вазифаларига тегишли бўлган турли жамоат ва касбий ташкилотларга аъзо бўлиш;

ўз касбий билим ва кўникмаларини мустақил ўқиш, соғлиқни сақлаш бошқарув ва малака ошириш муассасаси томонидан ташкил этилган курс, цикл ва семинарларда иштирок этиш йўли билан такомиллаштириш ва малака тоифасига муносиблигини тасдиқлаш учун аттестациядан ўтиш;

фаолияти самарадорлигини ошириш мақсадида ҳамкор ташкилотларни жалб қилиш, улар билан фаолиятига алоқадор бўлган тадбирларни ташкиллаштириш ва амалга ошириш;

ибратли фаолияти натижаларини оммавий ахборот воситалари, ижтимоий тармоқларда ёритиш.

14. Тиббиёт бригадасининг ҳар бир аъзоси мазкур низом билан тасдиқланган вазифалари ва ўзимнинг функционал вазифаларини ўз вақтида ва тўлиқ ижросини таъминлашга мажбур ҳисобланади.

15. Тиббиёт бригадасининг барча аъзолари меҳнатига ҳақ тўлашда узлуксиз ишланган йиллари учун тариф ставкасига нисбатан қўшимча белгиланиши сақлаб қолинади, бунда, устаманинг энг кўп миқдори оилавий шифокор учун — 50 фоиз, ўрта тиббиёт ходимлари (умумий амалиёт ҳамшираси, оила (патронаж) ҳамшираси, тиббий бригада дояси) учун эса — 40 фоиз белгиланади.

IV. “Тиббиёт бригада”сининг жавобгарлиги

16. “Тиббиёт бригадаси” қуйидагиларга:

бириктирилган ҳудудда ўзининг фаолияти натижалари, ўзига бириктирилган аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифати, шунингдек ўз вазифавий мажбуриятлари ҳамда ўзига бириктирилган ўрта тиббий ходимларнинг вазифавий мажбуриятларини бажариш билан боғлиқ бўлган ва муассаса фаолиятига ёки беморлар соғлиғига зарар етказган ҳаракатлари ёки ҳаракатсизликлари;

ўз фаолияти ва ўзига бириктирилган ўрта тиббий ходимлар фаолиятининг амалдаги қонунчилик ҳамда меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга мувофиқлиги;

мавжуд бўлган тиббий жихозлар, аппаратлар, мол-мулк, дори-дармонларини бутлиги таъминлаш ва улардан оқилона фойдаланиш;

ўзи ва ўзига бириктирилган ўрта тиббий ходимлар томонидан юритиладиган тиббий ҳисоб ва ҳисоботга оид ҳужжатлар ва фаолиятга доир тақдим этиладиган тиббий статистик маълумотларнинг ҳаққонийлиги ва ўз вақтида юритилиши учун жавобгардир.

VI-боб. Яқунловчи қоидалар

17. Тиббиёт бригадалари фаолиятини ўзгартириш, қайта ташкил этиш ва тугатиш Соғлиқни сақлаш вазирлигининг меъёрий ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

Тиббиёт бригадасининг оилавий шифокори тўғрисидаги Низом

I. Умумий қоидалар

1. Тиббиёт бригадасининг оилавий шифокори (Кейинчалик-оилавий шифокор) - врач умумий педиатр, умумий амалиёт врачлари – педагог, врач умумий педиатр – педагог, «даволаш иши» (умумий амалиёт шифокори), «педиатрия иши» мутахассисликлари бўйича олий тиббий маълумотига, жинси ва ёшидан қатъи назар ўзига бириктирилган аҳолига кенг қўламдаги врачлик биринчи тиббий ёрдами кўрсатиш ва профилактик тадбирлар ўтказиш ҳуқуқига эга бўлган дипломли мутахассисдир.

2. Оилавий шифокор малакавий тавсиф талабларига мувофиқ билим ва малакага эга бўлиши, аҳолига бирламчи тиббий-санитария ёрдами кўрсатиш учун тегишли амалий кўникмаларни мустақил бажара олиши керак;

Жумладан, оилавий шифокор бириктирилган аҳолининг муассасада ва уйда кўрикларини, касалхонагача бирламчи тиббий ёрдам кўрсатишни, профилактик, иммунологик, санитария-гигиена ва эпидемияга қарши, диагностика-даволаш ва реабилитация тадбирлари мажмуини амалга оширади.

3. Оилавий шифокорга тиббий-санитария ёрдам кўрсатиш учун аҳоли сони муассаса раҳбари томонидан бириктириб бериледи, айрим ҳолатларда бемор/мижозларнинг хоҳишига кўра эркин бириктирилиши ҳам мумкин. Ҳар иккала ҳолатда ҳам бу аҳоли сони умумий бириктирилган аҳоли сони сифатида ҳисобга олинади.

4. Оилавий шифокор барча ташкилий масалалар бўйича бевосита муассаса раҳбарига бўйсунди ҳамда бош шифокор ўринбосари, бўлим бошлиғи (мавжуд бўлганда) оила шифокорига тизимли услубий ёрдам беради.

5. Оилавий шифокор ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги буйруқ ва йўриқномалари, тегишли Соғлиқни сақлаш ҳудудий органлари, туман/шаҳар тиббиёт бирлашмаси ва даволашпрофилактика муассасаси раҳбарининг буйруқ ва кўрсатмалари, шунингдек мазкур Низомга кўра амалга оширади.

6. Оилавий шифокорни лавозимга тайинлаш ва озод қилиш амалдаги меҳнат қонунчилигида белгиланган тартибда, муассаса раҳбари томонидан амалга оширилади.

II. Оилавий шифокорининг функционал вазифалари

Оилавий шифокорининг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат:

7. Тиббиёт бригадаси фаолиятини ташкиллаштириш, бошқариш, таҳлил қилиш ва натижаларни баҳолаш;

8. Муассасада мавжуд имконият ва шароитлардан келиб чиқиб, қафолатланган тиббий ёрдам ҳажмига мос равишда бириктирилган аҳолига бирламчи тиббий-санитария ёрдамини кўрсатиш, бунда

тасдиқланган стандарт, клиник қўлланма ва дастурларга мувофиқ кенг тарқалган касаллик ва ҳолатларни олдини олиш, ташхислаш ва даволаш;

касалликлар профилактикаси мақсадида аҳоли орасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, аҳолининг шахсий гигиена қоидаларига риоя қилиш, кун тартибини тўғри ташкиллаштириш, тўғри овқатланиш ва жисмоний фаолликни таъминлаш, оммавий ва индивидуал профилактика чоралари бўйича билим ва кўникмаларини ҳосил қилиш;

ўсиб келаётган авлодни соғломлаштириш, оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилиш, исталмаган ҳомиладорликнинг олдини олиш, оилани оқилона режалаштириш бўйича тадбирларни ташкил этиш ва ўтказиш;

“Оналар мактаби” фаолиятини олиб бориш, бунда ёш оналарни болаларни кўкрак сути билан боқиш ва озиқлантириш, тўғри парвариш қилиш, ўсиш ва ривожланишини назорат қилиш, чиниқтириш ва касалланишини олдини олишга ўргатиш;

ҳомиладор аёлнинг антенатал назорати, туққан аёлнинг туғруқдан кейинги кўрикларини амалга ошириш;

аёллар ва болаларни рационал овқатлантириш, ота-оналар ва болалар ўртасида боғлиқликни ривожлантириш, оилада бола учун хавфсиз муҳит яратиш, жароҳатлар ва бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш, болаларда моторика ва нутқни ривожлантиришда кечикиш ва бошқалар бўйича боланинг ота онаси ва парваришловчисига тавсиялар бериш;

эҳтиёжманд аҳоли (болалар, ҳомиладор, чилла давридаги аёл ва унинг чакалоғи, ёлғиз, уйда ётиб қолган кекса ва ногиронлар) хонадонида мақсадли тиббий ёрдам кўрсатиш ва универсал-прогрессив патронаж тизимини амалиётга жорий этиш;

санитария-гигиена ва эпидемияга қарши чора-тадбирлар мажмуини ташкил қилиш ва ўтказиш: профилактик эмлашлар, бириктирилган ҳудуд ва уй хўжаликларидаги санитария ҳолатини умумий назорат қилиш, юқумли касалликлар ўчоқларида обсервация тадбирлари, шунингдек бириктирилган аҳолини хавфли эпидемик вазиятлар ҳақида огоҳлантириш;

сурункали касалликларни эрта аниқлаш мақсадида профилактик ва мақсадли скрининг дастурларини амалга ошириш, касаллик аниқланганларни стандарт ва клиник протоколлар асосида олиб бориш, соғломлаштириш-реабилитация тадбирларини ташкиллаштириш;

бириктирилган ҳудуддаги таълим муассасалари тарбияланувчи ва ўқувчиларининг чуқурлаштирилган тиббий кўрикларини ташкиллаштириш, натижалар таҳлилларини ўтказиш, касаллик аниқланганларни соғломлаштириш ишларини олиб бориш;

сурункали касалликлар билан диспансер назоратига олинган беморларни касаллик даражаси ва беморнинг ҳолатидан келиб чиққан ҳолда индивидуал олиб бориш, кузатиш, соғломлаштириш ва реабилитация режаларини белгилаш ва уни тегишли тор соҳа мутахассислари билан ҳамкорликда ваколати доирасида амалга ошириш;

касаллик ўта оғир ва нотипик равишда кечаётган ҳолатларда ўз вақтида тиббий консультация уюштириш, бемор ҳолатига ва саломатлик кўрсаткичларига асосланиб ихтисослашган тиббий муассасаларга йўлланма бериш ва ётқизиш.

ўрнатилган тартибда вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик экспертизасини ўтказиш ва меҳнатга лаёқатсизликнинг турғун ҳолатларида ногиронликни белгилаш учун тиббий ижтимоий экспертиза комиссиясига ўз вақтида йўллаш ва тиббий ҳужжатларни расмийлаштириш;

9. Ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда аҳоли орасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, жисмоний фаолликни қўллаб-қувватлаш бўйича оммавий тарғибот тадбирларини ўтказиш ва қатнашиш;

маҳалланинг “Саломлик мактаби” фаолиятини амалга ошириш;

аҳолининг саломатлик ҳолатини ўрганиш натижаларидан келиб чикиб, маҳалланинг “Саломатлик профили”ни тузиш ва уни ижобий ўзгаришишига эришишда жамоат ташкилотлари ва ҳамкорларни жалб этиш.

10. Фаолият натижалари юзасидан тасдиқланган тиббий ҳисоб ва ҳисобот ҳужжатларини юритиш ва бригада аъзолари томонидан ўз вақтида тўғри расмийлаштирилишини таъминлаш;

III. Оилавий шифокорнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

11. Оилавий шифокорнинг ҳуқуқлари қуйидагилардан иборат
муассаса раҳбари ва юқори турувчи соғлиқни сақлаш бошқарув ва бошқа манфаатдор идораларга бириктирилган аҳолига тиббий-санитария ёрдам кўрсатиш бўйича таклифлар киритиш;

тиббий-санитария ёрдам масалалари бўйича йиғилишлар, илмий-амалий конференцияларда иштирок этиш, фаолияти умумий амалиёт шифокорининг мақсад ва вазифаларига тегишли бўлган турли жамоат ва касбий ташкилотларга аъзо бўлиш;

ўз касбий билим ва кўникмаларини мустақил ўқиш, соғлиқни сақлаш бошқарув ва малака ошириш муассасаси томонидан ташкил этилган қисқа муддатли цикл ва семинарларда иштирок этиш йўли билан такомиллаштириш;

ўз малака тоифасига муносиблигини тасдиқлаш учун ҳар беш йилда бир марта Соғлиқни сақлаш вазирлигининг амалдаги йўриқномаларига мувофиқ аттестациядан ўтиш;

бошқа мутахассис ва ташкилотлар томонидан ўтказиладиган ва ваколатига тегишли бўлган тадбирларда иштирок этиш;

ўз ваколат доирасига қирмайдиган вазифалар юклатилганда ундан бош тортиш;

12. Оилавий шифокор ўз вазифасини бажариш даврида мазкур Низом талаблари билан белгиланган вазифаларни ўз вақтида ва тўлиқ бажаришга мажбурдир.

13. Оилавий шифокор аҳолига бирламчи тиббий-санитария ёрдами кўрсатишда мижоз ҳуқуқининг поймол бўлмаслигини таъминлаш, бемор сирини сақланишига эришиш, мижоз ва ҳамкасбларига самимий муносабатда бўлиши керак.

IV. Оилавий шифокорнинг жавобгарлиги

14. Оилавий шифокори қуйидагиларга:

бириктирилган ҳудудда ўзининг фаолияти натижалари, ўзига бириктирилган аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифати, шунингдек ўз вазифавий мажбуриятлари ҳамда ўзига бириктирилган ўрта тиббий ходимларнинг вазифавий мажбуриятларини бажариш билан боғлиқ бўлган ва муассаса фаолиятига ёки беморлар соғлиғига зарар етказган ҳаракатлари ёки ҳаракатсизликлари;

ўз фаолияти ва ўзига бириктирилган ўрта тиббий ходимлар фаолиятининг амалдаги қонунчилик ҳамда меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга мувофиқлиги;

мавжуд бўлган тиббий жиҳозлар, аппаратлар, мол-мулк, шунингдек беморларга тиббий-санитария ёрдами кўрсатиш дори-дармонларини бутлиги ва улардан оқилона фойдаланиш;

ўзи ва ўзига бириктирилган ўрта тиббий ходимлар томонидан фаолияти натижалари бўйича тиббий ҳисоб ва ҳисобот ҳужжатларининг ўз вақтида ва тўғри юритилишига, улардаги маълумотларнинг ҳаққонийлигига жавобгардир.

фаолияти натижалари бўйича тиббий ҳисоб ва ҳисобот ҳужжатларининг ўз вақтида ва тўғри юритилишига, улардаги маълумотларнинг ҳаққонийлигига жавобгардир.

Тиббиёт бригадасининг умумий амалиёт ҳамшираси тўғрисидаги Низом

I. Умумий қоидалар

1. Тиббиёт бригадасининг умумий амалиёт ҳамшираси – олий ҳамширалик маълумотиغا ёки «ҳамшира», «умумий амалиёт ҳамшираси», «фельдшер», «доя» касбий йўналишлари бўйича махсус тиббий маълумотга эга бўлган ёки «умумий амалиёт ҳамшираси» дастури бўйича дипломдан кейинги ихтисослигини муваффақиятли ўтган дипломли мутахассисдир.

2. Умумий амалиёт ҳамшираси ҳамширалик иши доирасида, бириктирилган аҳолига, жинси ва ёшидан қатъи назар, биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш ва касалликлар олдини олиш бўйича тадбирлар ўтказди.

Бунинг учун умумий амалиёт ҳамшираси тиббий профилактика, соғлом турмуш тарзи, сурункали касалликларни бошқариш, шифокоргача бўлган биринчи ёрдам кўрсатиш, скрининг дастурлари бўйича тегишли тайёргарликдан ўтган бўлиши керак.

3. Умумий амалиёт ҳамшираси оилавий шифокор ва тиббий бригаданинг бошқа аъзолари билан биргаликда ўз лавозим вазифалари доирасида фаолият олиб боради.

4. Умумий амалиёт ҳамшираси оила шифокорининг бевосита назоратидан ташқари мустақил равишда мижоз ва беморларни қабул қилиши, шифокоргача тиббий-санитария ёрдами кўрсатиши мумкин.

5. Умумий амалиёт ҳамшираси ўз жорий фаолиятида ташкилий-услубий масалалар бўйича бевосита отила шифокорига, махсус ҳамширалик иши масалалари бўйича – муассасанинг бош/катта ҳамшираси/фельдшерга, умумий масалалар бўйича эса муассаса раҳбарига бўйсунди.

6. Умумий амалиёт ҳамшираси ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги буйруқ ва йўриқномалари, тегишли Соғлиқни сақлаш ҳудудий органлари, туман/шаҳар тиббиёт бирлашмаси ва даволашпрофилактика муассасаси раҳбарининг буйруқ ва кўрсатмалари, шунингдек мазкур Низомга кўра амалга оширади.

7. Умумий амалиёт ҳамширасини лавозимга тайинлаш ва лавозимдан озод қилиш амалдаги меҳнат қонунчилигида белгиланган тартибда, муассаса раҳбари томонидан амалга оширилади.

II. Умумий амалиёт ҳамширасининг вазифавий мажбуриятлари

8. Умумий амалиёт ҳамшираси ўз ваколати доирасида қуйидаги вазифаларни амалга оширади:

оила шифокори ва тиббиёт бригадасининг бошқа аъзолари билан биргаликда тиббиёт бригадасининг устувор вазифалар бўйича йиллик режасини тузиш ва ҳар бир ходимнинг вазифаларини белгилаш;

бириктирилган аҳолининг профилактик кўриклар, скрининг дастурлари, диспансер назорати ва патронаж хизматини ташкиллаштириш мақсадида тармок

режасини тузиш, ушбу режа асосида оила ҳамширалари ва доянинг ойлик, ҳафталик, кунлик режаларини белгилаш, ижросини назорат қилиб бориш;

шифокор олдик кўрик хонаси фаолиятини ташкиллаштириш, бунда хонада тегишли тиббий асбоб-ускуна, жиҳозлар, клиник протокол ва қўлланмаларнинг, тегишли саволнома, бланка, тарқатма материалларнинг етарли миқдорда бўлиши назоратини амалга ошириш ва улардан самарали фойдаланишни таъминлаш;

мижозларни шифокор олдик кўрик хонасида мустақил қабул қилиш, тегишли текширув (антропометрия кўрсаткичлари, бўй-вазн индекси (БВИ), артериал қон босими ва тана ҳароратини ўлчаш, нафас олиш тезлиги ва пульс сонини санаш, ЭКГ, пикфлоуметрия ўтказиш, кўз ўткирлигини аниқлаш) ва суриштирувларни ўтказиш;

5 ёшгача болаларни жисмоний ва психомотор ривожланиши мониторинги ва баҳолаш ва онага тегишли маслаҳатларни бериш;

18 ёшгача ташкиллашмаган болалар, таълим муассасаларининг тарбияланувчи ва ўқувчиларини 1 йилда 1 марта чуқурлаштирилган тиббий кўрикларини ташкиллаштиришда иштирок этиш;

Мақсадли контингент ҳамда хавф гуруҳидаги аҳолининг скрининг кўрикларини дастурлари ҳамда болалар, ўсмирлар ва аёлларни витамин ва микронутриентлар билан таъминлаш дастурлари ижросини таъминлаш;

юқумли бўлмаган касалликлар хавф омиллари аниқланган мижозларга соғлом овқатланиш, жисмоний фаоллик, зарарли одатлардан воз кечиш, ортиқча вазнини олдини олиш ва ҳалос бўлиш, хулқ-атворини ўзгартириш учун қисқа маслаҳатлар бериш;

ҳаётида биринчи бор сурункали касалликлар аниқланган беморлар учун шифокор билан биргаликда “Профилактика мактаби” машғулотларини ўтказиш ва ўз-ўзини назорат қилиш бўйича маслаҳат бериш (ҳамширалик протоколлари асосида);

сурункали касалликка чалинган беморларни диспансер кўрикларни оила ҳамширалари билан бирга ташкиллаштириш ва шифокор кўригига тайёрлаш;

болалар, ўсмирларнинг ота-оналарига (соғлом бола парвариши, кўкрак сути билан озиқлантириш ва рационал овқатланиш, ўткир юқумли ва паразитар касалликларни олдини олиш, иммунизация, соғлом турмуш тарзи тамойиллари, бемор бола парвариши масалаларида) маслаҳатлар бериш;

ўсмир қизлар, уларнинг оналари, ёш келинчак ва уларнинг қайнонасига репродуктив саломатлик, исталмаган ҳомиладорликни олдини олиш, ҳомиладор аёлнинг кун тартиби ва озиқланиши бўйича тавсиялар бериш, ҳаётга хавф соладиган ҳолатлардан огоҳлантириш;

контрацептив воситалардан фойдаланадиган туғиш ёшидаги аёллар диспансер назоратини ташкил қилиш, уларнинг келишилган жадвал бўйича оила шифокори ёки доя қабулида бўлишларини назорат қилиш;

профилактик ва иммунопрофилактик, диагностик тадбирларни, даволаш ва физиотерапевтик муолажаларни бажариш, муассасага шикастланиш, заҳарланиш ва ўткир ҳолатларда мурожаатларда шифокоргача тиббий ёрдам кўрсатиш.

III. Умумий амалиёт ҳамширасининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

9. Умумий амалиёт ҳамшираси қуйидаги ҳуқуқларга эга:

Муассаса раҳбари, оила шифокори, бош/катта ҳамшира/фельдшерга меҳнатни ташкил этиш, зарур дори-дармон воситалари, асбоб-ускуналар, тиббиётга оид буюмлар билан таъминлаш масалалари бўйича, шунингдек ўз ваколати доирасида аҳолига кўрсатиладиган даволаш-профилактика ёрдамини яхшилаш масалалари бўйича таклифлар бериш;

бириктирилган ҳудудда даволаш-профилактика ва ташкилий ишлар масалалари бўйича йиғилишлар (мажлислар)да иштирок этиш;

ўз касбий билим ва кўникмаларини ўз устида узлуксиз ишлаш, соғлиқни сақлаш бошқарув органлари томонидан ташкил этиладиган қисқа муддатли ўқув курслари ва семинарларда, шунингдек малака ошириш курсларида иштирок этиш йўли билан такомиллаштириш;

ўз малака тоифасига муносиблигини тасдиқлаш учун ҳар беш йилда бир марта аттестациядан ўтиш;

бошқа мутахассис ва ташкилотлар томонидан ўтказиладиган ва ваколатига тегишли бўлган тадбирларда иштирок этиш;

ўз ваколат доирасига кирмайдиган вазифалар юклатилганда ундан бош тортиш;

10. Умумий амалиёт ҳамшираси ўз вазифасини бажариш даврида мазкур Низом талаблари билан белгиланган вазифаларни ўз вақтида ва тўлиқ бажаришга мажбурдир.

11. Умумий амалиёт ҳамшираси аҳолига бирламчи тиббий-санитария ёрдами кўрсатишда мижоз ҳуқуқининг поймол бўлмаслигини таъминлаш, бемор сирини сақланишига эришиш, мижоз ва ҳамкасбларига самимий муносабатда бўлиши керак.

IV. Умумий амалиёт ҳамшираси жавобгарлиги

12. Умумий амалиёт ҳамшираси қуйидагиларга:

ўз фаолияти натижалари, бириктирилган аҳолига хизмат кўрсатиш сифати, шунингдек ўз лавозим вазифаларини бажариш билан боғлиқ бўлган ва муассаса фаолиятига ёки бириктирилган ҳудудда беморлар соғлиғига зарар етказган ҳаракатлари ёки ҳаракатсизликлари учун;

ўзига ишониб топширилган тиббий жиҳозлар, дори дармон ва сарфлов материалларининг бутлиги ва улардан оқилона фойдаланишга;

фаолияти натижалари бўйича тиббий ҳисоб ва ҳисобот ҳужжатларининг ўз вақтида ва тўғри юритилишига, улардаги маълумотларнинг ҳаққонийлигига жавобгардир.

Тиббиёт бригадасининг оила (патронаж) ҳамшираси тўғрисидаги Низом

I. Умумий қоидалар

1. Тиббиёт бригадасининг оила (патронаж) ҳамшираси (Кейинчалик -Оила ҳамшираси) – “олий ҳамширалик иши”, «умумий амалиёт ҳамшираси», «фельдшер», «тиббиёт ҳамшираси», «акушерка» касбий йўналишлари бўйича махсус тиббий маълумотга эга бўлган ёки «умумий амалиёт ҳамшираси» дастури бўйича дипломдан кейинги ихтисослигини муваффақиятли ўтган дипломли мутахассисдир.

2. Оила ҳамшираси иш фаолиятида бириктирилган аҳолига, жинси ва ёшидан қатъий назар бирламчи тиббий ёрдам кўрсатиш ва карантин, ўта хавфли ва бошқа юқумли касалликларни олдини олиш бўйича тадбирлар ўтказиши.

3. Оила ҳамшираси оилавий шифокор ёки тиббиёт бригадасининг бошқа аъзолари ҳамда ўзи мустақил равишда оилавий шифокорнинг бевосита назорати остида фаолият юритади.

4. Оила ҳамшираси ўз иш фаолиятида ташкилий-услубий масалалар бўйича бевосита назорат қилувчи оилавий шифокорга ва умумий амалиёт ҳамширасига, махсус ҳамширалик иши масалалари бўйича – бош, катта ҳамшира/фельдшерга, умумий масалалар бўйича эса муассаса раҳбарига бўйсинади.

5. Оила ҳамшираси ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги буйруқ ва йўриқномалари, тегишли Соғлиқни сақлаш ҳудудий органлари, туман/шаҳар тиббиёт бирлашмаси ва даволашпрофилактика муассасаси раҳбарининг буйруқ ва кўрсатмалари, шунингдек мазкур Низомга кўра амалга оширилади.

6. Оила ҳамширасини лавозимга тайинлаш ва лавозимдан озод қилиш амалдаги меҳнат қонунчилигида белгиланган тартибда, муассаса раҳбари томонида амалга оширилади.

II. Оила ҳамширасининг лавозимий вазифалари

7. Оила ҳамшираси ўз ваколати доирасида қуйидаги вазифаларни амалга ошириши:

оила шифокори бошчилигида, тиббиёт бригадасининг бошқа аъзолари билан биргаликда тиббиёт бригадасининг устувор вазифалар бўйича йиллик режасини тузиш ва ундан келиб чиқиб, ўзининг ойлик, ҳафталик ва кунлик вазифаларини белгилаш;

бириктирилган аҳолига, оиланинг барча аъзоларига касалликларнинг олдини олиш ва даволаш ишлари бўйича тиббий-санитария ёрдам кўрсатиш;

ҳомиладор ва чилла давридаги аёллар ва янги туғилган чақалоқлар кўригини хонадонларда ўтказиш, 5 ёшгача бўлган болалар ва эҳтиёжманд контингент (ёлғиз қариалар, ётиб қолган бемор ва ногиронлар) универсал-прогрессив усулда патронаж

ташрифларини ўтказиш;

18 ёшгача бўлган болаларни чуқурлаштирилган тиббий кўриклар, 18-40 ёшдаги аҳолини профилактик кўриклар, сурункали касаллиги бўлган беморларни диспансер кўрикларига таклиф этиш;

касалликларни эрта аниқлаш мақсадида хавф гуруҳига мансуб аҳолини скрининг дастурлари билан қамраб олишда иштирок этиш (хонадонда сўровномалардан ўтказиш, антропометрик ўлчовлар ва физикал текширувларни амалга ошириш);

сурункали касаллиги бор беморларнинг оила шифокори билан бирга динамик кузатувларини амалга ошириш, индивидуал режа асосида соғломлаштириш-реабилитация тадбирлари ўтказилишида иштирок этиш;

касалликлар профилактикаси мақсадида профилактик эмлашларга таклиф этиш ва эмлашдан кейинги назоратни амалга ошириш;

аҳоли орасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, шахсий ва хонадон гигиенасига риоя қилиш, тўғри овқатланиш тамойилларига риоя қилиш, кун тартибини оқилона режалаштириш ва ташкиллаштириш, зарарли одатларга қарши курашиш масалаларида аҳоли орасида (махаллада, хонадонларда) тарғиботни замонавий усулларда ўтказиш;

ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда аҳоли орасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, жисмоний фаолликни қўллаб-қувватлаш бўйича оммавий тарғибот тадбирларини ўтказиш ва қатнашиш, “Саломлик мактаби” фаолиятини амалга ошириш;

кўкрак сути билан боқиш, аёллар ва болаларни рационал овқатлантириш, ота-оналар ва болалар ўртасида боғлиқликни ривожлантириш, оилада бола учун хавфсиз муҳит яратиш, жароҳатлар ва бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш, болаларда моторика ва нутқни ривожлантиришда кечикиш ва бошқалар бўйича тавсиялар бериш.

сурункали касалликка чалинган беморларни ўзини ўзи назорат қилишга ўргатиш мақсадида “Профилактика мактаблари”га жалб этиш;

санитария ва эпидемияга қарши тадбирларни ўтказиш, бунда бириктирилган ҳудуд ва уй хўжаликларининг санитария-гигиена ҳолатини умумий назорат қилиш, аҳолини эпидемиологик хавфли ҳолатлар ҳақида огоҳлантириш, юқумли касалликлар аниқланган “ўчок”ларда обсервация тадбирларини ўтказиш;

шикастланиш, заҳарланиш ва ўткир ҳолатларда аҳолига шифокоргача тиббий ёрдам кўрсатиш;

оилавий шифокор кўрсатмасига кўра “уй шифохона” шароитида даволанаётган беморларни назорат қилиш ва тегишли тиббий муолажаларни санитария-гигиена қоидаларига риоя қилган ҳолда бажариш.

III. Оила ҳамширасининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

8. Оила ҳамшираси куйидаги ҳуқуқларга эга:

муассаса раҳбари ва оила шифокори, катта ҳамшира/фельдшерга меҳнатни ташкил этиш, зарур дори-дармон воситалари, асбоб-ускуналар, тиббиётга оид буюмлар билан таъминлаш масалалари бўйича, шунингдек ўз ваколати доирасида аҳолига кўрсатиладиган даволаш-профилактика ёрдамини яхшилаш масалалари бўйича таклифлар бериш;

оила ҳамшираси бириктирилган ҳудудда даволаш-профилактика ва ташкилий масалалар бўйича йиғилишлар (мажлислар)да иштирок этиш;

ўз касбий билим ва кўникмаларини ўз устида узлуксиз ишлаш, соғлиқни сақлаш бошқарув органлари томонидан ташкил этиладиган қисқа муддатли ўқув курслари ва семинарларда, шунингдек малака ошириш курсларида иштирок этиш

такомиллаштириш.

Ўз малака тоифасига муносиблигини тасдиқлаш учун ҳар беш йилда бир марта аттестациядан ўтиш.

9. Оила ҳамшираси ўз вазифасини бажариш даврида мазкур Низом талаблари билан белгиланган вазифаларни ўз вақтида ва тўлиқ бажаришга мажбурдир.

10. Оила ҳамшираси аҳолига бирламчи тиббий-санитария ёрдами кўрсатишда мижоз ҳуқуқининг поймол бўлмаслигини таъминлаш, бемор сирини сақланишига эришиш, мижоз ва ҳамкасбларига самимий муносабатда бўлиши керак.

IV. Оила ҳамширасининг жавобгарлиги

11. Оила ҳамшираси қуйидагиларга жавобгар ҳисобланади:

ўз фаолияти натижалари, бириктирилган аҳолига хизмат кўрсатиш сифати, шунингдек ўз лавозим вазифаларини бажариш билан боғлиқ бўлган ва муассаса фаолиятига ёки бириктирилган ҳудудда беморлар соғлиғига зарар етказган ҳаракатлари ёки ҳаракатсизликлари учун;

ўзига ишониб топширилган тиббий жиҳозлар, дори-дармон ва сарфлов материалларининг бутлиги ва улардан оқилона фойдаланишга;

фаолияти натижалари бўйича тиббий ҳисоб ва ҳисобот ҳужжатларининг ўз вақтида ва тўғри юритилишига, улардаги маълумотларнинг ҳаққонийлигига жавобгардир.

Тиббиёт бригадаси дояси тўғрисидаги Низом

1. Тиббиёт бригадасининг дояси (Кейинчалик -доя) – “олий ҳамширалик иши”, «умумий амалиёт ҳамшираси», «фельдшер», “тиббиёт ҳамшираси”, «акушерка» касбий йўналишлари бўйича махсус тиббий маълумотга эга бўлган ёки «тиббиёт бригадаси дояси» дастури бўйича дипломдан кейинги ихтисослигини муваффақиятли ўтган дипломли мутахассисдир.

2. Доя иш фаолиятида бириктирилган аҳоли орасидаги аёллар контингентига, жумладан, туғиш ёшидаги аёллар ва қизлар, ҳомиладорлар, янги туққан аёллар тиббий-санитария ёрдами кўрсатади.

3. Доя оилавий шифокор ёки тиббиёт бригадасининг бошқа аъзолари ҳамда ўзи мустақил равишда оилавий шифокорнинг бевосита назорати остида фаолият юритади.

4. Доя ўз иш фаолиятида ташкилий-услубий масалалар бўйича бевосита назорат қилувчи оилавий шифокорга ва умумий амалиёт ҳамширасига, махсус ҳамширалик иши масалалари бўйича – бош, катта ҳамшира/фельдшерга ҳамда муассасанинг умумий масалалар бўйича эса муассаса раҳбарига бўйсинади.

Шунингдек, ўз фаолиятини муассасанинг акушер гинекологи ва унинг дояси билан бевосита ҳамкорликда олиб боради, тегишлилиги бўйича уларнинг топшириқларини ҳам бажаради.

5. Доя ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги буйруқ ва йўриқномалари, тегишли Соғлиқни сақлаш ҳудудий органлари, туман/шаҳар тиббиёт бирлашмаси ва даволашпрофилактика муассасаси раҳбарининг буйруқ ва кўрсатмалари, шунингдек мазкур Низомга кўра амалга оширади.

6. Дояни лавозимга тайинлаш ва лавозимдан озод қилиш амалдаги меҳнат қонунчилигида белгиланган тартибда, муассаса раҳбари томонидаи амалга оширилади.

II. Доянинг лавозимий вазифалари

7. Оила шифокори бошчилигида, тиббиёт бригадасининг бошқа аъзолари билан биргаликда тиббиёт бригадасининг устувор вазифалари ва лавозим ваколати доирасида йиллик режасини тузиш ва ундан келиб чиқиб, ўзининг ойлик, ҳафталик ва кунлик вазифаларини белгилаш.

8. Режалаштирилган вазифалардан келиб чиқиб, қуйидагиларни амалга ошириш:
ҳомиладор, туғруқдан кейинги даврдаги аёлларга универсал-прогрессив модель бўйича патронажини амалга ошириш;

ҳомиладор аёлларни 12 ҳафтагача ҳисобга олиш, антенатал кўрикларга таклиф этиш ва оила шифокори билан биргаликда қабулни амалга ошириш, оила шифокорининг тавсияларини амалга ошириш;

ирсий касалликлар ва туғма нуқсонларни эрта аниқлаш мақсадида ҳомиладор аёлларнинг пренатал скринингдан ўз вақтида ва тўлиқ ўтишларини назорат қилиш;

исталмаган ҳомиладорликни олдини олиш мақсадида эҳтиёжманд аёлларни контрацептив воситалар билан қамраш чораларини кўриш, акушер-гинеколог кўригига таклиф этиш, контрацептив воситалардан фойдаланадиган фертил ёшдаги аёллар мониторингини юритиш;

хафв гуруҳига мансуб аёллар орасида скрининг текширувларини амалга ошириш, сўровнома ва кўрикларни ўтказиш, аёлларнинг жарёнидан тўлиқ ўтишларини назорат қилиш;

репродуктив саломатликни муҳофаза қилиш, эрта ва кеч ҳомиладорлик ҳамда исталмаган ҳомиладорликни олдини олиш масалаларида аёллар, ўсмир қизлар ва уларнинг оналари билан суҳбат ва учрашувлар ўтказиш, бу масалаларда “Қизлар саломатлик маркази” билан ҳамкорликда фаолият юритиш;

ҳомиладор, туққан аёлларда ҳаётга хавф соладиган ҳолатлар омилларини аниқлаш ва ушбу беморлар/оилалар учун индивидуал кузатув режасини тузиш;

ўз ваколати доирасида беморларга шифокоргача бирламчи тиббий ёрдамни кўрсатиш ва зарур ҳолатларда оилавий шифокор, акушер-гинекологни чақириш.

III. Доянинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

9. Доя қуйидаги ҳуқуқларга эга:

муассаса раҳбари ва оила шифокори, катта ҳамшира/фельдшерга меҳнатни ташкил этиш, зарур дори-дармон воситалари, асбоб-ускуналар, тиббиётга оид буюмлар билан таъминлаш масалалари бўйича, шунингдек ўз ваколати доирасида аҳолига кўрсатиладиган даволаш-профилактика ёрдамини яхшилаш масалалари бўйича таклифлар бериш;

бириктирилган ҳудудда даволаш-профилактика ва ташкилий масалалар бўйича йиғилишлар (мажлислар)да иштирок этиш;

ўз касбий билим ва кўникмаларини ўз устида узлуксиз ишлаш, соғлиқни сақлаш бошқарув органлари томонидан ташкил этиладиган қисқа муддатли ўқув курслари ва семинарларда, шунингдек малака ошириш курсларида иштирок этиш такомиллаштириш.

ўз малака тоифасига муносиблигини тасдиқлаш учун ҳар беш йилда бир марта аттестациядан ўтиш.

10. Доя ўз вазифасини бажариш даврида мазкур Низом талаблари билан белгиланган вазифаларни ўз вақтида ва тўлиқ бажаришга мажбурдир.

11. Доя аҳолига бирламчи тиббий-санитария ёрдами кўрсатишда мижоз ҳуқуқининг поймол бўлмаслигини таъминлаш, бемор сирини сақланишига эришиш, мижоз ва ҳамкасбларига самимий муносабатда бўлиши керак.

IV. Доянинг жавобгарлиги

12. Доя қуйидагиларга жавобгар ҳисобланади:

ўз фаолияти натижалари, бириктирилган аҳолига хизмат кўрсатиш сифати, шунингдек ўз лавозим вазифаларини бажариш билан боғлиқ бўлган ва муассаса фаолиятига ёки бириктирилган ҳудудда беморлар соғлиғига зарар етказган ҳаракатлари ёки ҳаракатсизликлари учун;

ўзига ишониб топширилган тиббий жиҳозлар, дори-дармон ва сарфлов материалларининг бутлиги ва улардан оқилона фойдаланишга;

фаолияти натижалари бўйича тиббий ҳисоб ва ҳисобот ҳужжатларининг ўз вақтида ва тўғри юритилишига, улардаги маълумотларнинг ҳаққонийлигига жавобгардир.

**Шифокор олди кўриги хонаси фаолиятини ташкил этиш
тартиби тўғрисида
Низом**

I. Умумий қоидалар

1. “Шифокор олди кўриги хонаси фаолиятини ташкил этиш тартиби тўғрисида”ги Низом (Кейинчалик- Низом) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 25 апрелдаги “Бирламчи тиббий-санитария ёрдамиди аҳолига яқинлаштириш ва тиббий хизматлар самарадорлигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-215-сон қарори ижросини таъминлаш мақсадида ишлаб чиқилди.

2. Низом - кўп тармоқли марказий поликлиника, оилавий поликлиника, оилавий шифокорлик пунктларида ташкил этиладиган шифокор олди кўриги хонаси фаолияти тартибини белгилайди.

3. Шифокор олди кўриги хонаси – тиббий бригадалар фаолиятини самарали ташкил этиш, оилавий шифокор қабулига ташриф буюрувчилар оқимини тартибга солиш ва шифокор ваколоти, аралашувини талаб қилмайдиган функцияларни бажаришда шифокор юкламасини камайтириш ва ҳамширанинг ушбу йўналишдаги ваколатларини ошириш мақсадида ташкил этилади.

4. Шифокор олди кўрик хонасининг фаолиятини ташкиллаштириш, самарали фаолиятини таъминлаш, тиббиёт ходимларини вазифаларини тушунтириш ва белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш, белгиланган вазифаларни таъминлашда зарур тиббий жиҳоз ва анжомлар, сарфлов материаллари, адабиётлар (клиник протокол, алгоритм, йўриқнома, буйруқлар), саволнома, кўргазмали ва тарқатма материаллар билан таъминлаш учун муассаса раҳбари ва бош (катта) ҳамшира бевосита жавобгар бўлади.

**II. Шифокор олди кўрик хонаси фаолиятини ташкил этиш
мезонлари ва асосий вазифалари**

4. Шифокор олди кўрик хонаси кўп тармоқли марказий поликлиника (аҳоли бириктирилган ҳолатларда), оилавий поликлиника ва оилавий шифокорлик пунктларининг таркибий қисми ҳисобланиб, фаолиятини ташкил этишда бинонинг имкониятлари-хоналар сони ва ҳажмининг етарли эканлиги, санитар меъёр ва қоидаларга риоя этилиши инобатга олинади;

5. Имкониятлардан келиб чиққан ҳолда аҳолига қулайлик яратиш мақсадида шифокор олди кўриги хонаси рўйхатхонага яқин жойлашган хонада ташкил этилади, бунда оилавий шифокорларнинг қабул вақтларини инобатга олган ҳолда ҳар 3 та оила шифокорига 1 тадан кўрик хонасини ташкил этилиши мумкин;

кўп тармоқли марказий поликлиника, оилавий шифокорлик пункти ва оилавий поликлиникаларни янгитдан қуриш ва реконструкция ишларини амалга ошириш жараёни етарли миқдорда (ҳар бир оила шифокори учун алоҳида) кўрикхоналарини ташкил этишни инобатга олиш керак.

6. Кўрик хонаси фаолияти ҳар бир муассасада ташкил этилган “тиббиёт бригадалари” сонидан келиб чиқиб ҳамда муассаса раҳбари томонидан тасдиқланган жадвалга мувофиқ 8.00.дан 20.00.га қадар ташкил этилади.

7. Шифокор олди кўриги хонаси тасдиқланган жиҳозланиш жадвалига асосан зарур тиббий асбоб-ускуна ва жиҳозлар билан таъминланган бўлиши керак;

Жумладан, тонометр, фонендоскоп, катталар ва болалар учун бўй ўлчагич ва тарозилар, ўлчаш тасмаси, термометр (периметр), пульсоксиметр, пикфлоуметр, кўриш ўткирлигини аниқлаш жадвали, глюкометр, (зарур ҳолларда ЭКГ), тиббий мебель (йўргаклаш столи, кушетка, ширма), персонал компьютер ва принтер билан жиҳозланади.

8. Шифокор олди кўриги хонасида “тиббиёт бригадалари” таркибидаги умумий амалиёт ҳамшираси фаолият юритади.

9. Шифокор олди кўриги хонасига мижоз ва беморлар рўйхатхона томонидан юборилади, шунингдек, профилактик кўриклар, скрининг дастурлари, сурункали касалликлар назорати режаларига мувофиқ оила ҳамширалари ва доя томонидан таклиф этилади.

Беморларни узоқ вақт кутиб қолмасликлари ва уларга қулайлик яратиш мақсадида шифокор олди кўрик хонасига беморларни таклиф этишда оила шифокорининг қабул вақти ҳамда ўз хоҳишига кўра (огоҳлантиришсиз) ташрифлар бўлишини инобатга олиниши керак.

10. Шифокор олди кўрик хонасига мурожаат қилган фуқароларга ташрифнинг мақсади, беморнинг ёши ва жинси, мавжуд касалликларидан келиб чиққан ҳолда, умумий амалиёт ҳамшираси томонидан амалга ошириладиган тадбирларнинг тартиби, ҳажми ва кетма-кетлиги тўғрисида кўрсатма берилади.

11. Шифокор олди кўрик хонасида қуйидаги вазифалар амалга оширилади.

мижозларни шифокор олди кўрик хонасида мустақил қабул қилиш, тегишли текширув (антропометрия кўрсаткичлари, бўй-вазн индекси (БВИ), артериал қон босими ва тана ҳароратини ўлчаш, нафас олиш тезлиги ва пульс сонини санаш, ЭКГ, пикфлоуметрия ўтказиш, кўз ўткирлигини аниқлаш) ва суриштирувларни ўтказиш;

5 ёшгача болаларни жисмоний ва психомотор ривожланиши мониторинги ва баҳолаш ва онага тегишли маслаҳатларни бериш;

18 ёшгача ташкиллашмаган болалар, таълим муассасаларининг тарбияланувчи ва ўқувчиларини 1 йилда 1 марта чуқурлаштирилган тиббий кўрикларини ташкиллаштириш;

мақсадли контингент ҳамда хавф гуруҳидаги аҳолининг скрининг кўрикларини дастурлари ҳамда болалар, ўсмирлар ва аёлларни витамин ва микронутриентлар билан таъминлаш дастурлари ижросини таъминлаш;

юқумли бўлмаган касалликлар хавф омиллари аниқланган мижозларга соғлом овқатланиш, жисмоний фаоллик, зарарли одатлардан воз кечиш, ортиқча вазни олдини олиш ва ҳалос бўлиш, ҳулқ-атворини ўзгартириш учун қисқа маслаҳатлар бериш;

хаётида биринчи бор сурункали касалликлар аниқланган беморлар учун шифокор билан биргаликда “Профилактика мактаби” машғулотларини ўтказиш ва ўз-ўзини назорат қилиш бўйича маслаҳат бериш (ҳамширалик протоколлари асосида);

сурункали касалликка чалинган беморларни диспансер кўрикларни оила ҳамширалари билан бирга ташкиллаштириш ва шифокор кўригига тайёрлаш;

болалар, ўсмирларнинг ота-оналарига (соғлом бола парвариши, кўкрак сути билан озиқлантириш ва рационал овқатланиш, ўткир юқумли ва паразитар касалликларни олдини олиш, иммунизация, соғлом турмуш тарзи тамойиллари, бемор бола парвариши масалаларида) маслаҳатлар бериш;

ўсмир қизлар, уларнинг оналари, ёш келинчак ва уларнинг қайнонасига репродуктив саломатлик, исталмаган ҳомиладорликни олдини олиш, ҳомиладор аёлнинг кун тартиби ва озиқланиши бўйича тавсиялар бериш, ҳаётга хавф соладиган ҳолатлардан огоҳлантириш;

контрацептив воситалардан фойдаланадиган туғиш ёшидаги аёллар диспансер назоратини ташкил қилиш, уларнинг келишилган жадвал бўйича оила шифокори ёки доя қабулида бўлишларини назорат қилиш;

профилактик ва иммунопрофилактик, диагностик тадбирларни, даволаш ва физиотерапевтик муолажаларни бажариш, муассасага шикастланиш, захарланиш ва ўткир ҳолатларда мурожаатларда шифокоргача тиббий ёрдам кўрсатиш.

12. Шифокорга ўткир касаллик ёки сурункали касалликнинг зўриқиш даврида бўйича мурожаат қилган беморлар тегишли касаллик юзасидан клиник протоколларга асосан сўров-текширувлар ўтказилади ва алгоритмга мувофиқ ҳаракатлар амалга оширилади.

13. Касаллик аниқланганлар тегишли мутахассислар кўриклари, лаборатор ва инструментал текширувлар учун йўналтирилади, йўлланмалар ва шифокор назорати остида дориномалар расмийлаштирилади.

14. Мурожаат қилган беморларда ҳаётига хавф соладиган ҳолатлар юзага келганда умумий амалиёт ҳамшираси мустақил шифокоргача ёрдам кўрсатади.

III. “Шифокор олди кўриги хонаси” да тиббий ҳисоб ва ҳисобот ҳужжатларини юритиш

15. “Шифокор олди кўриги хонаси”да барча тиббий ҳисоб ва ҳисобот ҳужжатлари соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланган тартибга мувофиқ юритилади.

16. Беморларнинг кўрик натижалари ва амалга оширилган ишлар юзасидан маълумотлар таалукчилиги бўйича тегишли саволномаларда, беморнинг амбулатор картасига ва махсус журналларга қайд этилади, электрон дастурга киритилади.

17. Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланмаган ҳар қандай ҳужжатларни юритиш ва уларни юритишни талаб қилиш ман этилади.

IV. Шифокор олди кўриги хонаси умумий амалиёт ҳамширасининг маъсулияти ва жавобгарлиги

18. Шифокор олди кўриги хонаси умумий амалиёт ҳамшираси ўзига юклатилган вазифаларни ўз вақтида ва сифатли бажарилиши, хонага тегишли жиҳозларни сақланиши ва ҳисоби юритилиши, улардан самарали фойдаланиш, техника хавфсизлиги қоидалари, санитария-эпидемиология барқарорликни таъминлаш, ички тартиб-интизомга риоя қилишга масъул ҳисобланади.

19. Умумий амалиёт ҳамшираси амалга ошираётган фаолияти, белгиланган иш режаларининг ижро ҳолати, мавжуд муаммолар бўйича тиббий бригадаси оила шифокори ва бўлим катта ҳамшираси олдида ҳисобот беради.

20. Умумий амалиёт ҳамшираси ўз вазифалари ва функцияларини ҳамда мазкур Низом талабларини бажарилмаганлиги ёки лозим даражада бажарилмаганлиги учун қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгар бўлади.

Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида ҳомиладор, туғадиган ва туққан аёлларга антенатал парваришни олиб бориш ТАРТИБИ

I. Умумий қоидалар

1. Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида ҳомиладор, туғадиган ва туққан аёлларга антенатал парваришни олиб бориш тартиби (Кейинчалик Тартиб) бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида ҳомиладор аёллар, туғадиган ва туққан аёллар антенатал парвариш учун назоратга олиш, тиббий-санитария ёрдами кўрсатиш ҳажми, унда иштирок этувчи тиббий ходимларнинг вазифалари ва хатти ҳаракатларини белгилайди.

2. Ҳомиладор аёлларга антенатал парвариш яшаш манзили ёки рўйхатда туриш манзили бўйича оилавий шифокорлик пунктлари (ОШП), оилавий поликлиникалар (ОП) ва Кўп тармоқли марказий поликлиника (КТМП) таркибидаги “Аёллар маслаҳатхонаси бўлими” томонидан хизмат радиусида амалга оширилади.

II. Ҳомиладор аёлларни амбулатор тизимда олиб бориш

3. Ҳомиладор аёллар амбулатор тизимда қуйидаги босқичларда назоратга олинади:

1-босқич - Тиббий бригада:

1) **Тиббий бригада патронаж ҳамшираси** - маҳалладаги “Саломатлик мактаби” билан ҳамкорликда туғиш ёшидаги аёл бор ҳар бир оиланинг ҳафталик назоратини амалга оширади ва ҳомиладорлик аниқланганда ёки ҳомиладорда асорат белгилари пайдо бўлганда, ўша куннинг ўзида тиббий бригада доясига тезкор ахборот беради;

2) **Тиббий бригада дояси** – патронаж ҳамшираси томонидан қабул қилинган маълумот асосида ҳомиладорлик гумон қилинган ёки ҳомиладорлик асорати белгилари пайдо бўлган аёл хонадонига ташриф буюриш ёки телефон орқали амбулатор муассасасига тиббий текширув ўтказиш учун таклиф этади. Дастлабки “Шифокор олди кўрик хонаси”даги текширувлардан сўнг, аёл учун Тиббий бригаданинг оилавий шифокори қабулини ташкиллаштиради.

3) **Тиббий бригада оилавий шифокори** – аёлни кўриқдан ўтказиб, барча зарур лаборатор-инструментал текширувларни ўрнатилган тартибда амалга оширади ва КТМП таркибидаги “Аёллар маслаҳатхонаси бўлими”да ўз ҳудудига бириктирилган акушер-гинекологнинг қабулини (аниқ вақти ва манзилни белгиланган ҳолда) ташкиллаштиради.

2- босқич – КТМПдаги “Аёллар маслаҳатхонаси бўлими”:

1) **Акушер-гинеколог** – Оилавий шифокор тақдим этган умумий тиббий текширувлар натижаси асосида, ҳомиладорни ўз ихтисослиги бўйича зарур

текширувларни ўтказиб, ҳомиладорлик диагнозини қўяди ва аёлни “Ҳомиладорларнинг ягона электрон базаси”га расман киритади.

2) “Ҳомиладорлар электрон базаси” фаолиятини доимий мақбуллаштириш. Бунда ҳомиладор аёлнинг:

- туғуруғи кутилаётган муддатгача бўлган кузатув амалга оширилади;
- туғуруқ содир этиладиган стационар белгиланади ва ўша стационар электрон базасига юборилади;
- туғуруқдан сўнгги чилла даврида (42 кун) ҳомиладор ва гўдакнинг белгиланган тартибдаги назорати маълумотлари киритилади ва чилла даври тугаганидан сўнг, аёл **базанинг заҳира блокига киритилади.**

3) Асоратли ҳомиладорлик ҳамда ҳомиладорликка абсолют ва нисбий монелик консилниумини ўтказиш:

а) **Вақти** – сешанба,- соат 16.00.дан 18.00.гача.

б) Иштирокчилар:

- “Аёллар маслаҳатхонаси бўлими” мудири;
 - ТТБ(ШТБ) тасарруфидаги амбулатор хизмат акушер-гинекологлари,
 - муҳокамага киритилган аёллар ва ҳомиладорларнинг оилавий шифокорлари,
 - пренатал скрининг хонаси шифокори,
 - ТТБ(ШТБ) туғруқ комплекси раҳбари,
 - ТТБ(ШТБ) бошлиғининг оналик ва болалик масалалари бўйича ўринбосари,
 - ТТБ(ШТБ) нинг бош акушер-гинекологи,
 - туман(шаҳар) ҳокимининг оила ва хотин-қизлар масаласи бўйича ўринбосари.
- в) Кун тартиби:**
- ҳомиладорликка мутлоқ монелиги бор аёллар муҳокамаси, ҳар бирининг соғломлаштириш режаси, контрацепция масаласи;
 - ҳомиладорликка нисбий монелиги бор аёллар муҳокамаси, ҳар бирининг соғломлаштириш режаси, контрацепция масаласи;
 - асоратли ҳомиладорлар муҳокамаси, ҳар бирининг соғломлаштириш режаси;
 - пренатал скрининг текширувларининг ҳафталик таҳлили;
 - Туғиш ёшидаги аёлларнинг ягона электрон базасини мунтазам мақбуллаштириш.

4) Ҳомиладорлар маршрутини белгилаш йиғилиши.

а) **Вақти** – шанба, соат 11.00.дан 13.00.гача.

б) Иштирокчилар:

- “Аёллар маслаҳатхонаси бўлими” мудири;
- ТТБ(ШТБ) тасарруфидаги амбулатор хизмат акушер-гинекологлари,
- кейинги ҳафтада туғиши кутилаётган ҳомиладорларнинг оилавий шифокорлари,
- ТТБ(ШТБ) туғруқ комплекси раҳбари,
- ТТБ(ШТБ) бошлиғининг оналик ва болалик масалалари бўйича ўринбосари,
- ТТБ(ШТБ) нинг бош акушер-гинекологи,
- туман(шаҳар) ҳокимининг оила ва хотин-қизлар масаласи бўйича ўринбосари.

в) Кун тартиби:

- Аёллар маслаҳатхонаси бўлиmidан ҳомиладорликнинг 31- ҳафтасидан бошлаб ҳар бир аёл учун қуйидаги муассасаларга туғруқ маршрути белгиланади:
 - ТТБ(ШТБ) тасарруфидаги туғруқ комплекси;
 - Туманлараро перинатал маркази;
 - Худудий перинатал марказ;

Республика перинатал маркази,
Республика ихтисослаштирилган акушерлик ва гинекология илмий-амалий тиббиёт маркази.

5) Аёллар маслаҳатхонаси бўлимининг пренатал скрининг хонасида:

- белгиланган тартибда ҳомиладорларнинг учта босқичдаги перинатал скрининг текшируви ўтказилади;
- Пренатал скринингдаги патологик ҳулосалар сешанба куни ўтказиладиган консилиумнинг кун тартибига алоҳида масала бўлиб киритилади.

**3- босқич – Тукқан аёлни туғруқ муассасасидан
амбулатор тизимга қабул қилиб олиш ва 42 кунлик чилла даврида
кузатиш.**

1) Тукқан аёлнинг туғруқ муассасасидан чиқиш куни “Аёллар маслаҳатхонаси бўлими”даги “Ҳомиладорлар электрон базаси”га тўлиқ ахборот киритилади.

2) Тукқан аёлнинг оилавий шифокори ва доясига ахборот берилади.

3) Туғруқдан кейинги давр (туғруқдан кейинги 42 кун) парваришини оилавий шифокор (ҳомиладорлик физиологик кечганда) ва Аёллар маслаҳатхонаси бўлими врач акушер-гинекологи (ҳомиладорлик асоратлар билан кечганда), шунингдек доя амалга оширишади. Туғруқ даври тугагач аёлларга контрацепция усуллари бўйича тавсия берилади ва қўлланилади ва кейинги ҳомиладорлик бўйича маслаҳат берилади.

1.1.1. Ҳомиладор аёллар туғруқ стационарларида туғдирилади. Бунда,

- Ҳомиладорлик физиологик кечганда туғдириш туғруқ комплексларида амалга оширилади.
- Оғир соматик ва перинатал асоратлар билан хавфли ҳомиладорликда туғруқ перинатал марказларда ёки РИАГИАТМда амалга оширилади.

1.1.2. Ҳомиладор аёллар туғруқ муассасаларига туғруқ амалга оширилиши лозим бўлган туғруқ муассасасига алмашув картасидаги кўрсатма асосида мурожаат қилади.

1.1.3. Ҳомиладорликни олиб бориш Миллий стандартлар ва Миллий клиник баённомаларга асосан қатъий равишда олиб борилади.

III. Яқуний қондалар

Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида ҳомиладор, туғадиган ва тукқан аёлларга антенатал парваришни олиб боришни ташкиллаштириш, назоратга олиш, тиббий-санитария ёрдами кўрсатишни тўлиқ ҳажмда олиб борилишини таъминлаш учун жавобгарлик бевосита тиббиёт бирлашма раҳбарига юклатилади.